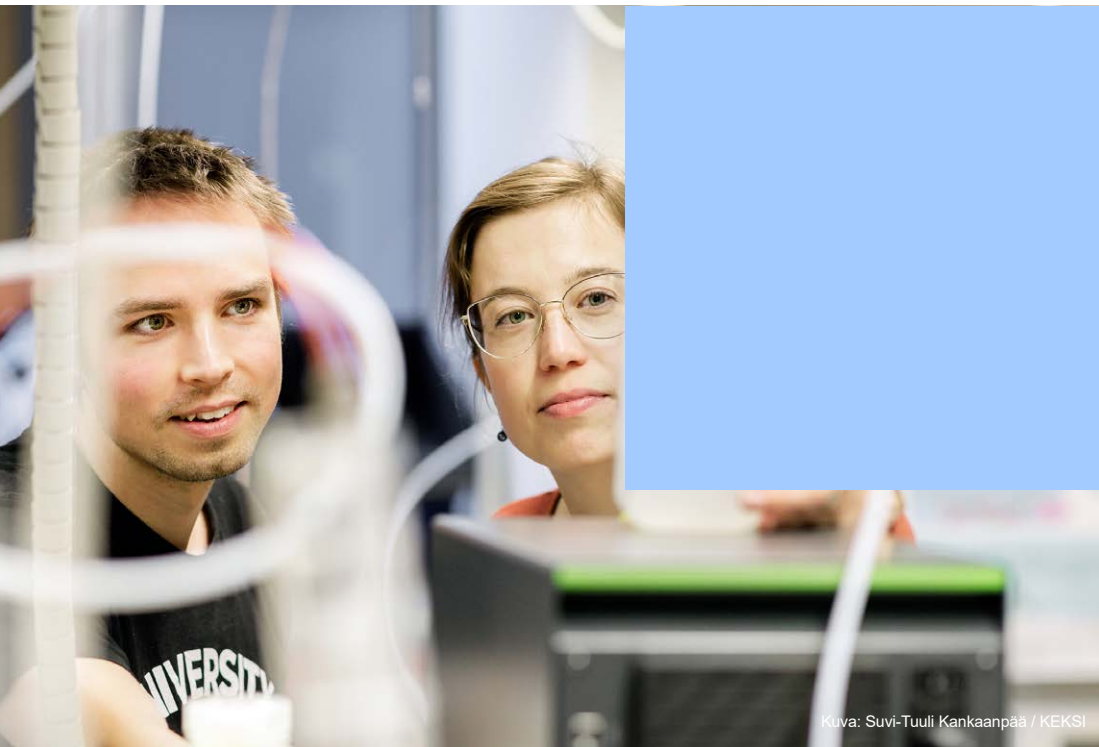

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Sivistyksestä suunta Suomelle

Korkeakoulutuksen ja
tutkimuksen visio 2040

Kuva: Suvi-Tuuli Kankaanpää / KEKSI

Kuva: Pasi Markkanen

Miksi tarvitsemme korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision 2040?

Kuva: Pasi Markkanen

Maailma ja Suomi muuttuvat kovaa vauhtia ja siinä samalla myös korkeakoulujen toimintaympäristö.

Globaalisti meihin vaikuttaa ilmastonmuutos ja luontokato, polarisoituva maailmanjärjestys, uudet teknologiat ja kiristynyt kansainvälinen kilpailu.

Kansallisesti haasteenamme ovat väestörakenteen muutokset, julkisen talouden kestävyys ja pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan ylläpito.

Korkeakoulut ja tutkittu tieto luovat hyvinvointia ja kasvua sekä ratkaisevat ihmiskunnan kohtaamia ilmiöitä.

Lisätietoa visiosta

Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2040 on luettavissa kokonaisuudessaan valtioneuvoston julkaisuarkistossa.

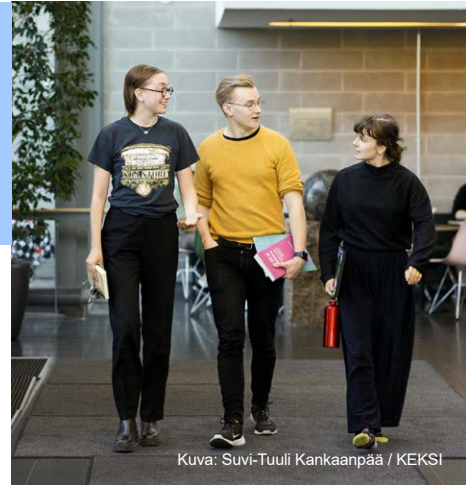
Tutustu julkaisuun (<https://um.fi/URN:ISBN:978-952-415-055-2>)
Opetus- ja kulttuuriministeriö 2026/6

Suomi tarvitsee koulutustason nostoa – 60 prosentille nuorista aikuisista korkeakoulututkinto

Kuva: Eilina Manninen / KEKSI

Kuva: Suvi-Tuuli Kankaanpää / KEKSI

Suomi tunnetaan maailmalla koulutuksen suurvaltana. Olemme kuitenkin jääneet jälkeen muusta maailmasta korkeakoulutettujen nuorten määrässä. Korkeakoulutetuilla osaajilla

on tutkitusti merkittävä rooli tuottavuuden ja hyvinvoinnin kasvuille. Valtaosa nuorista haluaa korkeakoulututkinnon. Nuorille on mahdollistettava pääsy korkeakoulutukseen.

Suomi on jäänyt jälkeen verrokkimaista korkeakoulutettujen määrässä

Korkeakoulutettujen osuus 25–34-vuotiaasta väestöstä Suomessa, EU:ssa ja OECD-maissa vuosina 2010 ja 2024 (lähde: OECD, Education at a Glance)

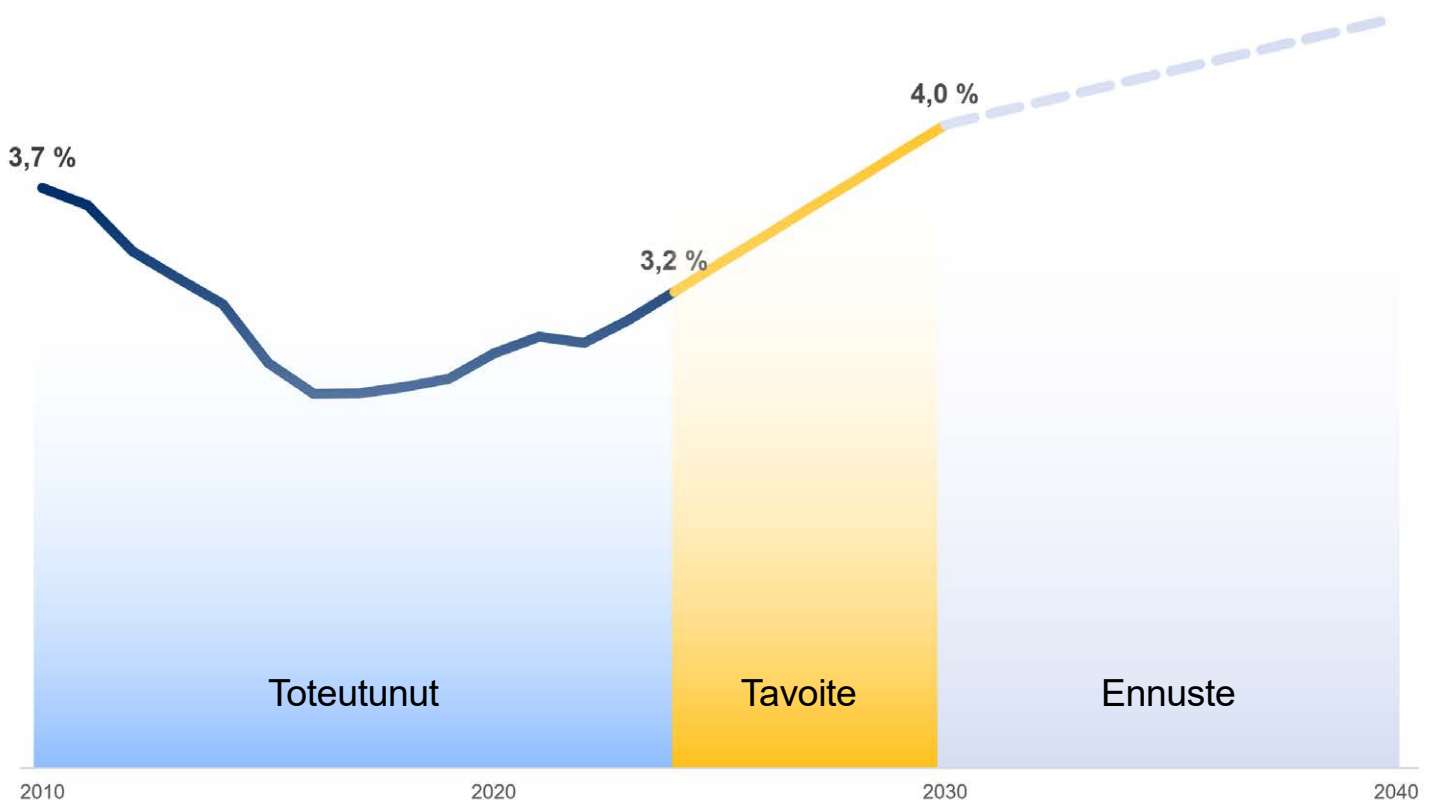
Tutkimuksella kasvua ja hyvinvointia – 4 prosenttia brutto-kansantuotteesta T&K-toimintaan

Suomalaisen yhteiskunnan menestys, hyvinvointi ja kasvu perustuvat tutkimukseen ja uusiin innovaatioihin. T&K-toiminnalle on asetettu kunnianhimoiset tavoitteet ja niistä haluamme pitää kiinni. Tarvitsemme enemmän

korkeatasoista tutkimusta ja kehittämistä. Nostamme T&K-toimijoiden yhteistyön suomalaisen TKI-toiminnan vahvuudeksi. Panostamme osaamiseen ja osaajiin, sillä niiden varaan tuloksekas T&K-toiminta rakentuu.

Suomi tarvitsee sekä yksityisiä että julkisia T&K-investointeja kasvun käynnistämiseksi

Kuvio: T&K-investointien osuus bruttokansantuotteesta vuosina 2010–2024 ja tavoitetaso vuoteen 2040 (lähde: Tilastokeskus ja OKM:n laskelmat)

TAVOITTEET JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

1. Suomi on sivistyksen, demokratian ja tieteen vapauden edelläkävijä

Kuva: Riitta Supperi / KEKSI

Sivistys, tutkittu tieto ja korkeakoulutetut muuttavat yhteiskuntaa paremmaksi sekä auttavat ratkaisemaan aikamme suuria haasteita. Korkeakouluyhteisöt ovat uudistumisen tärkein voimavara. Tieteen, taiteen ja ylimmän opetuksen vapaus kattavat koko korkeakoulusektorin.

Etenemme kohti tavoitteita:

- Selvitetään lainsäädännön muutostarpeet akateemisen vapauden turvaamiseksi korkeakoulutoiminnassa.
- Korkeakoulut ja tiedeyhteisö edistävät häirintää, painostusta ja epäasiallista vaikuttamista ehkäiseviä toimintamalleja.
- Toimeenpannaan tutkimuksen vastuullisen arvioinnin periaatteet.
- Vahvistetaan korkeakoulujen tuottaman osaamisen merkitystä varautumisessa ja demokratian vahvistamisessa.

TAVOITTEET JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

2. Nuorten mahdollisuuksia korkeakoulutukseen parannetaan

Kuva: Suvi-Tuuli Kankaanpää / KEKSI

Korkeakoulutus on saavutettavaa kaikille. Nuorilla on pääsy korkeakouluopintoihin suoraan toisen asteen opintojen jälkeen. Nuorten korkeakoulutettujen aikuisten osuus nousee 60 prosenttiin. Olemme modernin oppimisen kärkimaa. Korkeakoulut ovat kannustavia ja hyvinvoivia opiskelu- ja työyhteisöjä.

Etenemme kohti tavoitteita:

- Jatketaan opiskelijavalintojen kehittämistä ja lisätään korkeakoulupaikkoja.
- Laaditaan kansallinen ohjauksen ja oppimisen tuen viitekehys.
- Tuetaan nuorten korkeakouluvalmiuksia ja lisätään lukiokoulutuksen tarjontaa.
- Uudistetaan korkeakoulutusta ja opetusta vastaamaan tulevaisuuden muuttuviin osaamistarpeisiin.
- Korkeakoulut laativat yhteistyössä periaatteet läsnä- ja etäopiskelulle.
- Uudistetaan jatkuvan oppimisen rahoitus ja ohjaus.

TAVOITTEET JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

3. Luovat osaajat ja kunnianhimoinen tutkimustoiminta uudistavat yhteiskuntaa

Kuva: Nirmal Rajendharkumar / Unsplash

Uutta luova tutkimus ja taiteellinen toiminta ovat perusta, jolle koulutus, innovaatiot ja kestävä talous rakennetaan. Korkeatasoisen koulutuksen ja tutkimustoiminnan ansiosta Suomi on haluttu ja vastuullinen kansainvälinen kumppani. T&K-henkilöstön määrä kasvaa ja koulutustaso nousee. Suomi on veto- ja pitovoimainen kansainvälisille osaajille.

Etenemme kohti tavoitteita:

- Jatketaan parlamentaarisesti sovittuja T&K-toiminnan linjausten toimeenpanoa kohti vuotta 2040.
- Korkeakoulut vahvistavat erikoistumistaan ja osaamisalueitaan tutkimuksessa ja korkeakoulutuksessa.
- Suomi vahvistaa asemaansa datavetoisen tieteen eurooppalaisena edelläkävijänä.
- Jatketaan tutkijankoulutuksen uudistamista ja säädetään tohtoritutkinnon tavoitteellisesta suorittamisajasta.
- Ministeriöt yhdenmukaistavat tutkimuksen vastuullista kansainvälisyyttä ja tutkimuksen turvallisuutta koskevat politiikat ja käytännöt.
- Sisällytetään kaikkiin tutkinto-ohjelmiin kansainvälisyysosio ja vahvistetaan kansainvälisten opiskelijoiden työelämäyhteyksiä.

TAVOITTEET JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

4. Uudistuskykyinen ja taloudellisesti kestävä korkeakoulujärjestelmä

Rohkea uudistuminen rakentaa tulevaisuuden osaamista. Tämä edellyttää korkeakoulujen kykyä erikoistua ja toisaalta vahvistaa keskinäistä yhteistyötä. Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen rahoitus monipuolistuu ja lisääntyy.

Etenemme kohti tavoitteita:

- Käynnistetään korkeakoulujärjestelmän uudistamistyö vision tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Uudistetaan korkeakoulujen ohjauksen, rahoituksen ja koulutusvastuusääntelyn periaatteet.
- Uudistetaan tutkimuksen ja koulutuksen ulkoinen laadunarviointi.
- Kehitetään korkeakoulutuksen ja tutkimuksen yhteisiä digitaalisia palveluita.
- Korkeakoulut laativat yhteiset periaatteet tekoälyn hyödyntämisestä rohkeasti ja vastuullisesti omassa toiminnassaan.
- Korkeakoulut sujuvoittavat TKI-yhteistyötä yritysten ja tutkimuslaitosten kanssa.